

Ko grāmatvedim iesākt ar bezcerīgiem parādiem, ņemot vērā, ka no nākamā gada no komercdarījumiem izrietošie prasījumi noilgs trīs gadu laikā

Datums | 2012/10/25 |

Saskaņā ar Komerclikuma 406.pantu, no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā un, saskaņā ar Komerclikuma Pārejas noteikumu 15. un 16. punktu, ja prasījums radies līdz 2010. gada 1. janvārim, noilgums iestāsies 2013. gada 1. janvārī.

Zvērinātu advokātu birojs [Sorainen](#) jau portālam sniedza skaidrojumu par iespējām atgūt parādu pēc tā noilguma no juridiskā viedokļa (skat.: <http://www.plz.lv/?p=19192>), bet par to, ko ar šādiem noilgušiem parādiem iesākt grāmatvedim skaidro [Antra Balčūne, sertificēta grāmatvede, SIA RB Kantoris.](#)

Gada pārskatu likuma 37.pants noteic, ka debitoru parādiem, kuru saņemšana tiek apšaubīta, apšaubāmās summas apmērā veido uzkrājumus nedrošiem parādiem. Savukārt, ja parāds uzskatāms par bezcerīgu (zaudētu bez cerībām to kādreiz atgūt), tas attiecīgi jānoraksta no nedrošiem parādiem izveidotajiem uzkrājumiem vai jāiekļauj zaudējumos. Likums šajos gadījumos nenosaka matemātiskus kritērijus debiotru parādu atdzīšanai par šaubīgiem vai bezcerīgiem, šo vērtējumu atstājot uzņēmuma vadības ziņā.

Uzņēmuma vadības kompetencē ir noteikt, vai pastāv iespējamība, ka debitoru parāds, kuram 2013.gada 1.janvārī iestāsies noilgums, tiks atmaksāts? Ir iespējami trīs gadījumi:

1) **Debitors parādu samaksās:**

Šāds debitora parāds uzskatāms par drošu, un tas ir jāatspoguļo bilancē neto vērtībā.

2) **Pastāv iespēja, ka debitors parādu samaksās:**

Debitora parādu var atzīt par apšaubāmu, veidojot uzkrājumu nedrošiem parādiem. Grāmatojums: D82 (parādu norakstīšana) K43 (citi uzkrājumi). Šis debitora parāds saglabāsies grāmatvedības uzskaitē, taču bilancē to neuzrāda. Savukārt UIN deklarācijā ir jāpalielina apliekamais ienākums par izveidoto uzkrājuma summu.

3) **Debitors parādu nesamaksās:**

Visticamāk, lielākā daļa no debitoru parādiem, kam iestāsies noilgums, ir ierindojama šajā kategorijā, un ir atzīstami par bezcerīgiem. Bezcerīgie parādi ir norakstāmi no nedrošiem parādiem izveidotajiem uzkrājumiem (ja šiem parādiem iepriekš ir veidoti uzkrājumi), vai iekļaujami zaudējumos.

Grāmatojums, norakstot no uzkrājumu konta: D43 (citi uzkrājumi) K23 (šaubīgo debitoru saistības).

Grāmatojums, pa tiešo iekļaujot zaudējumos: D82 (parādu norakstīšana) K23 (debitoru saistības). Arī šajā gadījumā ir jāpalielina ar uzņēmumu ienākumu nodokli apliekamais ienākums par zaudējumos iekļauto vērtību.

Jāpiebilst, ka arī pēc debitora parāda pārkvalificēšanas par šaubīgu vai bezcerīgu, tomēr pastāv iespēja saņemt parāda atmaksu. Tādā gadījumā uzņēmuma ienākuma deklarācijā ir jāpalielina apliekamais ienākums par atgūtā parāda vērtību.

[© Visas tiesības aizsargātas, izdevniecība SIA Lietišķās informācijas dienests](#)